

Lucas 6:1-11

Lieve mensen,

Ik wil jullie 2 schilderijen laten zien. En wil vragen welke jullie de mooiste vinden.

Slide   2 schilderijen van 'schilderen op nummer'

Beetje flauw. Het zijn 2 schilderijen van schilderen op nummer. Heel gemakkelijk. Je krijgt de verf er bij geleverd. En dan schilder je elk genummerd vakje in de goede kleur. En dan krijg je een van Gogh.

Zo kun je ook geloven. Je kleurt netjes binnen de lijntjes. En dan uiteindelijk ontstaat er iets dat lijkt op een echt schilderij. Maar dat is wel religie en geen relatie. Het hart is er uit. De passie ontbreekt. De ruimte vooral ook. Je komt een heel eind. En het lijkt ook echt te kloppen. En toch is het niet echt.

Dat is hoe de Schriftgeleerden en Farizeeën hier ook te werk gaan. Ze willen dat iedereen binnen de lijntjes kleurt. En dat doen ze met passie en overgave. Ze raken aan het einde zelfs buiten zinnen als Jezus niet doet wat zij vinden dat hoort. Zeer fanatiek zijn ze. Vol emotie. En toch mist het hart. Daar gaan mensen kapot aan.

Slide   **God geeft ruimte om goed te doen**

We moeten één ding goed begrijpen. Jezus geeft niet af op regels. In de Bergrede zegt hij het zelfs zo:

Slide   ¹⁷Jezus zei: 'Jullie moeten goed weten met welk doel ik gekomen ben. Ik ben niet gekomen om de wet van Mozes of de andere heilige boeken weg te doen. Ik ben juist gekomen om hun echte betekenis te laten zien.

¹⁸Luister goed naar mijn woorden: Zo lang als de hemel en de aarde bestaan, zal er geen punt of komma uit de wet verdwijnen. De wet zal altijd blijven bestaan, totdat alles gebeurd is wat er gebeuren moet.

¹⁹Stel dat iemand het kleinste regeltje van de wet afschaft, en dat hij anderen leert om dat ook te doen. Dan zal hij op de laatste plaats komen in Gods nieuwe wereld. Maar stel dat iemand zich aan de hele wet houdt, en dat hij anderen leert om dat ook te doen. Dan zal hij op de eerste plaats komen in Gods nieuwe wereld.

²⁰Luister naar mijn woorden: Doe wat God van je vraagt, en doe dat beter dan de wetsleraren en de farizeeën. Want anders kom je helemaal niet in Gods nieuwe wereld. (Matteüs 5, BGT)

Jezus is niet tegen regels. Maar die regels van God hebben wel een doel. En hebben ook een bodem. Ze zijn geen doel en geen basis in zichzelf. En de kern zit in vers 17 aan het einde: *Ik ben gekomen om hun echte betekenis te laten zien*. Jezus zelf is het doel. En liefde is de basis. Je moet niet naar regels kijken, maar naar mensen. Ook voor het sabbatsgebod geldt dat. Je dient God niet door de regel strikt te handhaven, maar door de bedoeling van de regel uit te voeren.

God geeft de sabbat als een feest! Je mag rusten. Je mag vieren. Een hemels geschenk is het. Met name in dit gebod zit zoveel gunfactor van de Heer. Ruimte om op te ademen. Maar hoe vaak hebben wij dat niet doodgeslagen met onze regeltjes. Kinderen mochten niet naar buiten met andere kinderen spelen. Als er ijs lag moesten sommigen vanachter hun raam kijken naar anderen

die hun baantjes trokken. En zo is er veel meer. En dat is bijna niet uit te leggen. En wat dus blijkt: wat de Farizeeërs hier doen is ons niet zo vreemd. Want dat gebeurt dus als je focust op de regels en niet op de bedoeling. Niet op de mensen.

Dit geschenk van God is trouwens heilzaam voor *iedereen*. Je ziet dat in onze maatschappij. Hoe nodig het is dat mensen ruimte en rust nemen. En als je focust op de regels. Dan verlies je ook dat uit het oog. Ik kwam daar een mooi voorbeeld van tegen in Israël.

Slide   Foto Shabbat Elevator

Dit is een sabbatslift. Dat is in een hotel één van de liften. En die is op sabbat speciaal voor Orthodoxe Joden. Hij stopt op elke verdieping. Naar boven. En dan weer naar beneden. Je mag namelijk volgens de Rabbijnse traditie geen knopjes indrukken op sabbat. Niet een machine in gang zetten. Zo kun je toch op iedere verdieping komen. Hoe raar dat ook is, de bijwerking is mooi, omdat je eigenlijk toch Gods bedoeling tegenkomt: je moet wel onthaasten. Maar een collega van mij vertelde dat hij in zo'n lift terecht kwam. En niet wist wat het was. Hij stapte in en twee etages later, toen het hem uitgelegd was, weer uit, om de andere, gewone lift te nemen. Maar wie schetste zijn verbazing: alle orthodoxe Joden stapten ook uit. En toen hij de andere lift instapte, stapten ze bij hem in en vroegen hem vervolgens om op de knopjes te drukken van de etages waar ze moesten zijn. Ze hadden blijkbaar haast. Ze zetten hem aan tot 'zonde', en hadden daar niet de minste moeite mee. En je mag dus wel haast hebben op sabbat. De regel werd gehandhaafd. De bedoeling niet.

Dat is als je focust op de regels. Want juist bij het sabbatsgebod zegt God er zelfs expliciet bij, dat dat zelfs geldt voor de vreemdeling in je stad. God gunt iedereen ruimte, onthaasting en rust. God geeft je ritme in je week om op adem te komen.

Er is nog iets vreemds. Op sabbat loopt Jezus door de korenvelden. Hij en zijn leerlingen zijn blijkbaar onderweg. Maar wat doen die Farizeeën daar? Moeten ze niet in de synagoge zijn? En mogen ze wel verder dan een sabbatsreis afleggen? Ik heb me er echt over verbaasd. Blijkbaar zijn ze een soort sabbatspolitie. Ze houden je in de gaten. Of je wel netjes binnen de lijntjes kleurt. En zo gaat dus de hele bedoeling van het Godsgeschenk van de sabbat naar de Filistijnen.

Want regels hebben geen functie in zichzelf. Dat zie je in onze tekst ook. Natuurlijk mag je niet aan de toonbroden komen. Dat zijn broden, die aan God gewijd zijn. Pas na een week, op sabbat, worden ze vervangen. En dan mogen alleen de priesters er van eten. Dat is een heldere regel. Maar blijkbaar is er een menselijke maat. Als David en zijn mannen bij de tabernakel komen. Dan geeft de hogepriester de toonbroden mee. David is op de vlucht voor Saul. En moet overleven. Je overtreedt de regels om het goede te doen.

Nou kun je er natuurlijk over twisten. Of wat de leerlingen doen echt noodzakelijk is. Ze lopen door de korenvelden. Rissen wat aren van de stengels. Wrijven ze tussen hun handen. Blazen het kaf weg en stoppen de korrels in hun mond. Haast achteloos. Het lijkt niet een noodzakelijk maaltijd. Het is wat speels. En juist dat is prima! Dit is geen werk. Dit is niet, zoals voor de sabbat verboden is, oogsten, dorsen en bereiden. Dit is veel meer wat God bedoeld heeft voor de armen. Dát was ook een wet. Je mocht armen die koren van je veld plukken niet straffen. Je moet daar juist ook een rand koren voor laten staan. Denk aan het verhaal van Ruth. Het is een recht om te plukken en te eten. Zo werken de regels van God. Ze zijn gericht op het goede. Niet om het speelse kapot te maken. Het is

van een lichtheid en ruimte die tot de verbeelding spreekt. Het is leven van wat God je toespeelt. Willen de Farizeeën daar wat van zeggen?

Nou, dan heeft Jezus ze wel wat toe te voegen. De Mensenzoon is heer en meester over de sabbat. Het sabbatsgebod dient de Mensenzoon. Daarmee bedoelt hij zichzelf, als beloofde Gezalfde. Zo wordt de Messias in de traditie genoemd. De sabbat dient hem. Dat betekent: leidt naar hem. Richt de aandacht op hem. Hij is de vervulling van de wet. De geboden moeten naar hem toe leiden. En dát bepaalt dus hoe je moet omgaan met geboden. Niet rigoureuze de regels toepassen. Maar altijd weer je afvragen: leidt mijn omgang met de wet naar Jezus? Of ontnemt mijn manier van toepassen juist het zicht op hem? Dat is een belangrijke zin, die Jezus hier uitspreekt. Ook voor onze ethiek. Hoe ga ik om met de goede wet van God? Voor mezelf? Voor anderen? Pas ik ze zo toe, dat het meer zicht op Jezus oplevert? Of focus ik zo op de regels, dat alle ruimte aan Jezus ontnomen wordt? Dat de hele bedoeling van de wet niet meer uit de verf komt?

Een andere sabbat zie je dat terug. Weer zie je de rol die de Farizeeën zich aanmeten. Ze zijn er alleen maar om anderen te betrappen op overtredingen. Totaal missen ze de bedoeling. En dat wordt nog erger. Want als Jezus de vraag stelt kijkt hij ze een voor een aan. Hij houdt ze persoonlijk verantwoordelijk voor hun houding. Je kunt je niet verschuilen achter de groep. Je zult je persoonlijk tot Jezus moeten verhouden. En tot zijn acties. Zijn liefde. Zijn vrijheid. Dat geldt ook vandaag hier in de kerk. Je niet verschuilen. Jezus kijkt je aan. En stelt ook jou de vraag: waar gaat het jou om, als je de regels houdt? Als je ze oplegt aan anderen? Waar gaat het om? Zoek je altijd het goede voor de ander? Handel je uit liefde? Of uit angst? En waar ben je dan bang voor? Zo kijkt hij de kring van mensen aan, daar in de synagoge. Niemand die protesteert. Niemand die de durf heeft om hem bij te vallen ook. Ze doen er het zwijgen toe. Maar hun reactie spreekt boekdelen. Jezus bevrijdt de man. Maar zij zelf zijn niet vrij. Ze willen controle. Geen relatie met God van vrijheid en liefde. Maar schilderen op nummer. Binnen de lijntjes. Het resultaat lijkt dan wel mooi. Maar uiteindelijk zit er geen leven in.

Dan doet Jezus het wonder. Hij geeft die man zijn leven terug. Het was zijn rechterhand hè. Je kunt je brood niet zonder die hand verdienen. Alleen je onreine hand kan je nog gebruiken. Het was een onmogelijk leven. En dus geeft onze Heer die man zijn leven terug. Dát is waar de sabbat voor bedoeld is. Dat is waarvoor God de wet gegeven heeft. Je krijgt je leven terug. Jezus is gekomen om op die manier de wet te vervullen.

Uiteindelijk gaat deze episode, onze tekst, dus niet over de vraag wat wel en niet mag. Het gaat over wie Jezus voor je is. Wat hij voor jou betekent. Want, zoals we al zagen, de wet vindt zijn vervulling in Jezus. Ook het rustgebod. Uiteindelijk moet je rusten in zijn volbrachte werk. In zijn leiding, zijn troost, zijn aanvaarding. Je hele leven vindt bodem op wat hij voor je doet. Zijn liefde is bepalend. En alleen van daar uit krijgt de wet opnieuw zin. Dan focus je niet op de regels. Maar laat je de wet resoneren in je relatie met hem. Dan kun je de angst loslaten. Angst voor de toekomst. Angst dat dat wat je doet niet goed genoeg is. Dat je, misschien onbewust, teveel buiten de lijntjes kleurt. Angst dat het de verkeerde kant op gaat met de kerk. Angst voor je kinderen en kleinkinderen. In wat voor wereld ze groot worden. Rust vinden in Jezus. Hij zorgt. Hij is heer en meester over de sabbat. Hij wil je ruimte geven om op adem te komen.

Ik ga afsluiten. In de wet gunt God je zicht op Jezus. Hij is de Heer van de wet. In onze toepassing van regels moet dat dus ook leidend zijn. Dan kleur je niet star binnen de lijntjes, al lijkt dat nog zo veilig.

Maar dan gebruik je Gods regels op de juiste manier: om het goede te doen. Om mensen dichterbij Jezus te brengen. En daar wordt ook je eigen leven alleen maar mooier en blijer van.

Amen